

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bečkerek, Obiliteva (Zápolya) u 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára: Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . 150 D Havonta . . . 25 D	Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 2 Sugárvonal: Torontál, Veliki Bečkerek			

Radics megszökött az ország területéről (?)

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, okt. 16.

A beogradi Pribicevity-párti „Rees” tegnap esti számában azt a szenzációs hírt közli, zágrebi jelentés alapján, hogy Radics Szeptán az éj folyamán Zágrebből megszökött. A lap zágrebi tudósítója érdeklődött a rendőrségen Radics hirtelen távozása iránt, ahol kijelentették, hogy a pártvezér eltűnéséről semmit sem tudnak.

Lapzártáig a „Rees” híret nem erősítették meg.

A törökök egy talpalattnyi területet sem engednek hazájukból.

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, okt. 16.

A Daily Telegraph jelenti Konstantinápolyból, hogy Kemal pasa az iraki konfliktus kapcsán fogadta a külföldi sajtó munkásait, akiknek egyebek között a következőket mondta:

Az egész világnak meg kell tudnia, hogy a török nemzetnek megvan arra a képessége, hogy a jogát és méltóságát megvédje. Egy talpalattnyi török területért is az egész nemzet fog talpra állani.

Frreich Ernót beszállították a soproni fogházba.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, okt. 16.

Dr. Frreich Ernót, aki bevallotta, hogy apóst, Egyedi Artur föld-birtokost meggyilkolta, a csendőrség ma Csornáról átszállította a soproni ügyészség fogházába. Az átszállítás előtt Frreichot bilinesre verték. A megbilineselésnél Frreichné kétszer is elájult és könyörgött a csendőrtisztnek, hogy tekintsenek el a bilinesektől. A csendőrtiszt azonban nem engedett, kijelentve, hogy a bűnösökkel egyformán kell elbánni.

Az ügyész megkezdte Geley orvos kihallgatását annak megállapítása végett, hogy nem történt-e a gyilkosság körül bűnpalástolás. Az ügyész megállapította, hogy Geleyt csupán vétkes könnyelműség terheli és ezért tovább őrzik.

A Kiss körjegyző és Frreich közötti barátságot gyanusnak találja az ügyész, azért erre is kiterjeszti a vizsgálatot. Az orvos és a körjegyző sorsáról a soproni vizsgálóbíró fog dönteni.

Sopronba megidézték különben a meggyilkolt Egyedi özvegyét és leányait.

A válság még nem oldódott meg.

Folynak a kihallgatások az udvarban. — A különféle kombinációk.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 16.

A kormány lemondása következtében keletkezett izgalom a mai napon kissé leülepedett, ami azonban cseppet sem jelenti azt, hogy az érdeklődés megcsappant volna. Politikai körökben még mindig feszült figyelemmel várják a válság megoldását, mely egyöntetű vélemény szerint nem késhet soká és a közeli napokban, sőt egyesek szerint már a péntek folyamán feltétlenül bekövetkezik. Az összes politikusok a megoldás tekintetében megegyeztek abban, hogy egy szélesebb alapra fektetett koncentrációs kormány alakul, amelyhez a király is készséggel adja majd beleegyezését. Az új kabinetben résztvennének a radikálisok is, közülük azonban természetesen csak azok, akik ellen szabálytalanságok miatt nem adtak be feljelentést.

Az eddigi kormány hivei valamennyi újabb kombináció közül a legvalószínűbbnek azt tartják, hogy újra Davidovity kapja a megbízatást és hogy kormánya csak jelentéktelenebb változásokat szenved.

Radikális körökben úgy vélik, hogy a válság csak a radikális-párt javára dőlhet el és hogy vagy Jovanovity vagy Pasity kapja minden esetben a mandátumot.

A különféle találgatások között érdekes az a kombináció, mely szerint Jovanovity meg fogja tudni alakítani a koncentrációs kormányt, Radicsék későbbi bevonásával. Ez a kabinet kötné meg a szerb-horvát megegyezést, természetesen olyan formában, hogy az alkotmány rendelkezései sérelmet ne szenvedjenek.

A mai nap különben csak konzultációkkal telt el. Az udvarba hivatalosok voltak az összes pártvezérek, akik ismertették a kormányválságból való kibontakozásról alkotott véleményüket.

Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy elsőnek Pasity Nikolát, a radikális-párt vezérét fogadta a király kihallgatáson. Méginkább kommentálták az audienciát, amikor kitűdött, hogy az ország legnagyobb parlamenti frakciójának vezére több mint egy óra hosszat időzött az uralkodónál.

A kihallgatás után Pasity a parlament épületébe hajtatott, ahol egyenesen a radikális-klubba ment, hogy az összegyűlt képviselőket informálja az audiencia lefolyásáról. Ez alkalommal hosszasan tárgyalt az egyes vezetőférfiakkal, különösen pedig Jovanovity Ljubával, akivel feltűnően hosszú ideig tanácskozott.

Jól informált körökben állítják, hogy a király Pasity kihallgatása során megkérdezte a radikális pártvezért, hogy helyeselné-e egy koncentrációs kormány összeállítását, amire Pasity határozott igennel felelt. Azt mondják, hogy a király ez alkalommal azt is megtudakolta, kit találna legalkalmasabb személynek a koncentrációs kabinet megalakítására, amire Pasity annyit jegyzett meg, hogy a személyt Jovanovity fogja legjobban kijelölhetni.

Délben az udvarba kérték Davidovity volt miniszterelnököt és Marinkovity Voja volt külügyminisztert, akiknek véleményét szintén meghallgatta a király.

A délután folyamán több vezetőpolitikus járt az udvarban, akiktől a király véleményét kért a válság megoldására vonatkozólag. A királynak ugyanis az a célja, hogy előbb behatóan megismerje a helyzetet s csak miután minden oldalról megismerte és tiszta képet nyert a szituációról, határozza el magát a mandátum kiadására.

Elsőnek Korosecet fogadta, utána Petrovity volt belügyminisztert, akit sorjában követett Spahó Mehmed, Csemovity államtitkár és Jovanovity Ljuba. Este hét órakor Pribicevity Szvetozár zárta be a meghívottak sorát. Csemovityot és Petrovityot kivéve, a többiek mind, mint pártvezérek szerepeltek s mint ilyenek adtak véleményt a válság liquidálása kérdésében.

Az utolsó audiencia elmúlt esü-törtökön anélkül, hogy a kormányválság megoldása tekintetében fordulat állott volna be. Minden jel arra mutat, hogy a mandátum sorsa felett csak péntek délelőtt döntenek.

A miniszterelnökségen összegyűltek a délután folyamán a Davidovity-kormány tagjai és elhatározták, hogy az új kormány megalakulásáig továbbvezetik reszortjukat. Az értekezleten még megvitatták a politikai helyzetet és hosszú eszmecsereét folytatták a várható fejleményekről.

A Radics-párti kiküldöttek Beogradban.

Beograd, okt. 16.

Macek dr., a horvát köztársasági paraszt-párt alelnöke ma reggel Krnyevics és Baesinics képviselő-társaival Beogradba érkezett. Az állomásról azonnal a miniszterelnökségre siettek, ahol hosszabb tanácskozást folytattak Davidovityval és a többi volt kormány-párti vezérrel.

A tanácskozás végeztével Macek dr. újságírók előtt nyilatkozott a helyzetről és többek között a következőket jelentette ki:

„Nem tudom mi hatott annyira a második alkotmányos tényezőre (tudniillik a királyra), hogy egyszeribe félbeszakította a kormány ténykedését, amivel elérte azt, hogy a horvát nép újból azt az impressziót nyerte, hogy a horvátok ebben az országban csak másodrangú polgárok lehetnek.

Hogy miképpen alakul a helyzet, — fejezte be nyilatkozatát Macek dr. — nem tudom, a blokk azonban kompakt marad, akár a kormányban, akár az ellenzékben.

Zágrebi jelentés szerint, a kormány lemondásának híre tegnap este hét órakor érkezett Zágrebba. Egyes lapok különkiadásban számoltak be a váratlanul bekövetkezett eseményről s így villámgyorsan elterjedt a politikai élet legújabb szenzációjának híre. A blokk lapjai és általában a zágrebi sajtó minden kommentár nélkül regisztrálta a szerdai nagyjelentőségű eseményeket.

Tuljegyezték Angliában a német kölcsönt.

London, okt. 16.

A Cityben elterjedt hír szerint a német kölcsönt tizenkétszeresen tuljegyezték. A kölcsön eddig másfélszázalék prémiumot ért el.

A Bank of England előtt több ezren vártak a jegyzésre. Az utcaforgalom elakadt. Az egész pénzpiac a német kölcsönrel foglalkozik.

A párisi Journal erről értesül, hogy a német kölcsön francia részét nyilvános aláírás nélkül lezárják. A Banque de France tömegesen kapja a jegyzési kérelmeket.

Franciaország fenntartás nélkül fogja elismerni a szovjetet.

Páris, okt. 16.

A szovjetkormány elismerését előkészítő bizottság jelentése — a Havas távirati ügynökség szerint — a fenntartás nélküli elismerést fogja javasolni.

Fair play.

Fair play: angolul van és tiszta, korrekt, becsületes játékot jelent szó szerinti fordításában. Átvitt értelemben használják mindenre, ami tisztaságot, korrektséget és becsületességet követel: üzletkötésben, kereskedésben, szerelemben, szóval mindenben, ami két vagy több embernek egymással szemben való cselekedeteit illeti. A fair play kötelező, szent dolog s nagyobb sulya van az adott szónál. A társadalmi élet obligációja, amely alól senki ki nem vonhatja magát a kiközösítés veszedelme nélkül.

És mi sem természetesebb, hogy a fair play a most folyó angol választási küzdelemnek a jelszava. S szigorúan keresztülvizsik, ellentétben a kelet-európai és balkáni országok választásaival.

Ime: három munkáspárti képviselő néhány héttel ezelőtt, amikor a legmerészebb konzervatív korifeusok sem merték álmodni, hogy a Mac Donald-kormány kénytelen lesz új választásokat elrendelni, afrikai miszsióra vállalkozott. El is utaztak. Közben jött a válság. A három képviselő nem térhet vissza, hogy részt vegyen a választási agitációban, mert ha hajóra is szállának, már csak a választások után érkezhetnek. És itt lépett működésbe a fair play. A konzervatív és liberális pártok elhatározták, hogy e három munkáspárti képviselő kerületében nem állítanak ellenjelöltet. A három képviselő ezután is eddigi kerületét fogja képviselni, csak azért, mert nincs módjában a liberális vagy konzervatív propagandát ellensúlyozni. Ez a fair play.

Vajon nálunk hogy csinálnák ezt?

Szakadás a független munkáspártban.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 17.

A független munkáspárt kebelében már régebb idő óta egyetlenekedések dőlnek, melyek károsan hatottak a párt egységére és hova-tovább nyílt szakadással fenyegettek. Az elégedetlenség a központ működéséből kifolyólag keletkezett, melynek munkájával a párttagok egy része nem volt megelégedve. A vezetők csaknem kivétel nélkül intellektusok sorából kerültek ki, míg a vidéki szervezetek nagyrésze kétkézi munkásból állott és a vezetőség is ezekből regrutálódott.

Hogy az ellentétek elmélyülését elkerülje a vezetőség, másrészt, hogy a fizikai munkásokból álló tábor erejét megismerje, október 25-re választást rendelt el az ország minden részében, amelyen valamennyi helyi fiókok vezetősége titkos szavazással állást foglal a központi vezetőség mellett vagy ellene s e határozatok eredményétől teszi függővé maradását vagy távozását.

Beeskereken már tegnap tartották ez ügyben a szavazást s ennek eredménye a központ ellen szól. A többi szervezet — hír szerint — bevárja a kitűzött időt s csak 25-én határoz a fontos pártkérdésben.

A Zeppelin tumboló lelkesedéssel fogadta Newyork.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Newyork, okt. 16.

Egész Amerika figyelme tegnap a Zeppelin III. beérkezése felé irányult. Newyork óriási izgalommal várta a léghajóóriás feltűnését a láthatáron. Az utcákon az emberek százezrei nyüzsögtek. A felhőkarcolók teteje, a házak ablakai zsufolva voltak emberekkel. A kereskedésekben, kirakatokban az amerikai lobogó mellett — most először a háború óta — kitűzték a fekete-arany-vörös német köztársasági lobogót is.

A Zeppelin ünnepélyes fogadtatására a hatóságok minden előkészületet megtettek. Husz repülőgépet fogadta az óriási léghajót, amelynek a láthatáron való feltűnését ágyudörgés jelezte.

A léghajó egy pár pillanat alatt már a város felett lebegett, amikor ágyudörgés, harangzúgás fogadta a történelmi repülés hőseit. A városban zenekarok a himnuszját játszották, a megafonok, hajószírnák bugtá, zászlókat, kendőket lobogtattak, egész Newyork egy diadalkiáltásban tombolt, az emberek egymás nyakába borulva kiáltottak, sírtak. A Zeppelin III. megérkezésének történelmi pillanata felejthetetlen marad és örök dicsősége a német nép törhetetlen energiájának, életrealitásának, amelyet semmiféle békeszerződéssel nem lehet eltemetni.

A Zeppelin óriási sikere érthetőleg nagy izgalmat váltott ki Franciaországban. A lapok ismét hevesen agítálnak Németországgal szemben és a Temps mai száma megengedhetetlennek tartja, hogy a Zeppelin-gyá-

rat Németországnak meghagyják. A lap követeli a békeszerződés végrehajtását és ilyenformán a friedrichshafeni Zeppelin-művek lerombolását.

Washingtonból jelentik, hogy a Zeppelin hivatalos átvételével két millió kétszáz ezer dollár jóvátételi fizetést írnak Németországnak javára.

Az amerikai lapok hasábkot szentelnek a Zeppelinek. Fényképek tömegét közlik az átrepülésről.

A World összefüggést keres a Zeppelin megérkezése és a német kölesön sikere között. Reméli, hogy mindkettő a megszakadt barátság helyreállításának előjele. A lap élesen tiltakozik a friedrichshafeni üzemek lerombolása ellen, amely vandálizmus lenne.

A Newyork Times a Zeppelinben a német lángész diadalát ünnepli.

A hivatalos megállapítás szerint a Zeppelin az 5066 angol mérföldet 81 óra 17 perc alatt tette meg 62 mérföldes óránkénti átlag sebességgel. A legnagyobb magassága 3700 méter. A léghajón megmaradt az üzemanyagok egy negyede.

Friedrichshafenben munkaszünetet ünnepelték meg a Zeppelin Amerikába való érkezését. A munkások fátklászmenetet rendeztek és megkoszorúzták Zeppelin arcképét.

A párisi Journal arról értesül, hogy a Zeppelin-szabadalmat egy francia társaság szerezte meg. Másrészt a friedrichshafeni gyár hajlandó lenne a jóvátételi számlára Zeppelineket szállítani a franciáknak.

német nép nevéhez fűződik a tengerek átrepülésének dicsősége. Az ő nevékhöz fűződik a békés munkának minden leigázó diadala. Abban a nagy harcban, amelyben Franciaország legyőzte Németországot, a győzelmi pálmát mégis Németország vitte el. És hiába rontják le a friedrichshafeni Zeppelin-műveket, az erő nem a Zeppelinekben van, hanem Németország fainak szívében! A diadal azoké, akik leszámolva a multak hibáival, elhagyják a gyűlölségek meggyéjét és bátran, emelt homlokokkal néznek szemébe az eljövendőnek. A német népet nem lehet eltemetni, mert ez a temetés az egész emberiség temetése volna.

Gépészek és fűtők vizsgája. A beeskereki gépészek és fűtők vizsgáztató bizottsága értesíti mindazokat, akik gépészi vagy fűtői vizsgát akarnak tenni, hogy Beeskereken október 30-án tartják meg a rendes vizsgákat, amelyeken minden szabályszerű bizonyítvánnyal ellátott vizsgázó résztvehet. A kérvényhez keresztlevelet és erkölcsi bizonyítványt, azonkívül a községi előjáróság bizonyítványát, amely a gépek melletti szolgálati időt igazolja, kell mellékelni és a beeskereki gépész és fűtő vizsgáztató bizottság címére kell ezeket küldeni.

Bezárják vasárnap a korcsmákat Aradon. Négy héttel ezelőtt az aradi főpolgármester érdekes és nagyjelentőségű tervet hozott a lapok útján nyilvánosságra. A terv szerint az aradi korcsmákat vasár- és ünnepnaponként bezárják, mert csakis ezzel lehet megakadályozni a vasárnaponkénti véres verekedéseket, utcai botrányokat, de emellett a vasárnapi korcsmazárások számos aradi családot mentenének meg a nélkülözésektől. A városi tanács egyik legutóbbi ülésén foglalkozott ezzel az ügyvel és a tanács tagjai egyhangulag magukévá tették a főpolgármester tervét és elhatározták, hogy a legsürgősebben szabályrendeletet készítenek a vasár- és ünnepnaponkénti korcsmazárásokra vonatkozólag. Stefanut Sabin városi főjegyzőt bízták meg a tanács a szabályrendelet elkészítésével. A főjegyző terve szerint ünnep és vasárnap előtti esteken hat órakor kell bezárni a korcsmákat és harmadnap reggel nyolc órakor szabad csak kinyitni. Ez az intézkedés kizárólag az úgynevezett harmadrangu vendéglőkre vonatkozik, ellenben a szabályrendelet figyelmeztetni fogja az összes vendéglőtulajdonosokat, hogyha tömegesen adnak el italokat, olyan módon, hogy ezzel vendéglőjüket korcsmai jellegűvé teszik, a város ezeket is harmadranguvá fogja degradálni.

Örökösöket keresnek. A szociálpolitikai minisztérium zágrebi kívándorlási ügyosztálya köriratott küldött az összes lapok szerkesztősegeinek, amelyben annak közlését kéri, hogy az Egyesült Államokban elhalt egy Matejity Jovan és egy Travity Matije nevű egyén, akiknek hozzátartozóit keresik örökségük átadása végett. Az érdeklődők forduljanak egyenesen az említett ügyosztályhoz: Iseljenicski Komesarijat, Záhreb, Kamenita utca 15.

Táncestély. Szombaton tartja Butor és Mesznik a „Klub”-kávéház nagytermében nagyszabású táncestélyt programmal egybekötve, este nyolc órai kezdettel.

HIREK

— okt. 17.

Folyó hó 19-en, vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor a Magyar-Párt a Kaszinó különhelyiségében értekezletet tart, amelyre kérjük a Magyar-Párt tagjainak szives megjelenését.

A Bánati Magyar Közművelődési Egyesület folyó hó 18-án, szombaton este 6 órakor igazgatósági ülést tart saját helyiségében. Kérnek az igazgatósági tagok a teljes számban való megjelenésre

Anatole France temetése. A nagy francia író temetése szombaton fog végbemenni az állam és az egész társadalom teljes részvételével. A nagy író holttestét a neullyi temetőben lévő családi sírboltban helyezik el.

Apponyi Jászberényben beszámolót tart. Budapestről jelentik, hogy Apponyi Albert október 19-én Jászberényben beszámolót tart, amelyben a külpolitikai helyzettel foglalkozni.

Amikor a szerencse hűtlen lett a tolvajhoz. Schieber József 26 éves németeleméri napszámos tegnap átrándult Vrsacra. Hogy sétautazása költségeit fedezze, ellátogatott Argenti Jozefina Kudrica-utcai lakásába és az éjjeli szekrényről egy óvatlan pillanatban elesente az asszony

aranyóráját. A zsákmánnyal nem elégedett meg, hanem feltörte a szomszédságban lakó Horváth Mátyás vasuti ór lakását is, ahonnan egy ezüst órát emelt el. Este általános razzia tartott a vrsaci rendőrség — s ez volt a vesztesége. Mivel kiletét nem tudta igazolni, gyanúsá vált, elrendelték személyi motozását, melynek során előkerült a két idegen tulajdont képező óra is. A „peches” tolvajt átadják az ügyészségnek.

A hódító Robur

álma valóra vált. Aminthogy a nagy és bübajos mesemondó Verne Gyula minden álma beteljesedett. A tengeraltjárótól a két évi vakáció cserkészéletéig, minden. Csak abban az egyben tévedett a nagy álmodozó, hogy a történetek központjában, a fejlődés centrumában mindig francia emberek voltak a hősök, az alkotók, a kulturáért harcolók. Ebben tévedett! A hódító Robur, a diadalmas: Erő — a német ember lett. A németiség genialitása előtt hajolt meg tegnap hódolattal Amerika csillagos lobogója. Német ember az alkotója az ujkor ezen legcsodálatosabb mechanizmusának. És németek azok, akik legyőzve, lelki és testi bajoktól marva, elnyomás alatt hörögte, ehhezve, fázva dolgoztak, hogy valóra váltsák, amit megígértek. Erre a hallatlan nagy erőfeszítésre más nemzet nem is lenne képes, csak a germán! A

Nagyatádi Szabó kitüntetés. Budapesti hírek jelentik, hogy a kormányzó Nagyatádi Szabó földmivelségi miniszternek köszönetét és elismerését fejezte ki, továbbá annak adott kifejezést, hogy továbbra is számít szolgálataira. Hír szerint Nagyatádi a polgári érdemrend nagykeresztjével tüntetik ki.

Isten a színpadon. A stuttgarti színházban nemrég a jelenkor egyik legérdekesebb dráma-kísérletét mutatták be. A dráma szerzője Ernst Barlach, akit hármas címen — mint szobrászt, grafikuszt és költőt — a modern német művészet legértékesebb képviselői közé számítanak. A dráma az önzívz ótestamentumi legendáját viszi színpadra. Tragikus hőse maga az Isten. Problémája az ősi megoldatlan kérdés: hogyan jutott a gonosz a jóságos Isten világába s hogyan tűrheti a mindenható? A darab főbb szereplő személyei mellett (Noé, Avah, Kálan), egyszer mint előkelő utast, máskor mint nyomorult koldust, a dráma történetében szokatlan mélységgel magát az Istent is színpadra viszi. A kritika nem jósol a bátor kezdeményezőnek hosszú színpadi életet, de nyelvezetének pompás szépségeit és tartalmának költői értékét elismeri. Az érdekes dráma a sokoldalú szerző illusztrációival Cassirer kiadásában könyv alakban is megjelent.

A mesterséges petróleum tökéletesítése. Párosból jelentik: Berthelot Dániel neves francia vegyész, Berthelot Marcel világhírű vegyész fia, nyilatkozott az Intransigeant egy munkatársa előtt s azt mondta, hogy öt év leforgásán belül a mesterséges uton előállított petróleum fel fogja venni a versenyt a természetes petróleummal. A laboratóriumi kísérletek már bevégeztek, az eredmény minden várakozáson felül sikerült és most már csak az ipari realizálás kérdését kell megoldani. Elbeszélte, hogy atyja 1866-ban találta meg a petróleum mesterséges előállításának módját, azóta dolgozott a tökéletesítésen s később is résztvett a munkában. Az eredmény Franciaországra nézve végtelenül fontos, mert függetleníteni fogja a külföldi petróleumtól.

Likőr-, rum-, pálinkaeszeneciák festékek csak nagyban dr. Fodor Ottó vegyészeti gyárában Vejik-beeskerek.

Vajdasági Méhészeti Lapok. Minden hónapban gazdag tartalommal s a méhészekre rendkívül fontos ismeretterjesztő cikkekkel jelenik meg a Vajdaság egyetlen méhészeti szaklapja. Minden méhészre fontos ez a szaklap s azért a legmelegebben ajánlhatjuk a méhészetekkel foglalkozók figyelmébe. A szép kiállítású folyóirat ára füzetenkint 10 dinár s megrendelhető, valamint állandóan kapható az „Orient“ főntcai üzletében.

Új vonatpár Beeskerek és Módos között.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 17.

Október huszadikától kezdődőleg Beeskerek és Módos között egy új vonatpárt állítottak be, amely reggel indul Beeskerekről és kora délután tér vissza, tehát kedvező összeköttetést létesít a város és a román határszélen fekvő nagyközség között. A szóbanforgó vonalon egyes vonatok fognak közlekedni, kizárólag második és harmadik osztályú személykocsikkal.

Az új vonatpár menetrendje a jövő hét hétfőjén lép életbe és teljes egészében a következő:

Beeskerekről indul reggel 6 óra 54

perkor, Beeskerek-Begejre ér 6 óra 58 perkor, Begejről indul 7 órakor, Beeskerek-Fabrikáról 7 óra 9 perkor, Banatski Alekszandrovórol 7 óra 18 perkor, Lazarevórol 7 óra 30 perkor, Zlatináról 7 óra 38-kor, Ernesztováceról 7 óra 48-kor, Száresáról 7 óra 58-kor és Szécsányról 8 óra 14 perkor indul. Módosra ér 8 óra 30 perkor.

Módosról indul déli 12 óra 45 perkor, Szécsányról indul 13 óra 5-kor, Száresáról 13 óra 18-kor, Ernesztováceról 13 óra 28-kor, Zlatináról 13 óra 38-kor, Lazarevórol 13 óra 46-kor, Banatski Alekszandrovórol 13 óra 58-kor, Beeskerek-Fabrikáról 14 óra 11-kor, Beeskerek-Begejre ér 14 óra 19 perkor.

Vas- és fémdöntvényeket Krauszál, Veliki Beeskerek. — Telefon szám 329

Az Aller képes családi lapja a legmodernebb és legérdekesebb illusztrált lap. Igazi családi lap, emellett azonban friss ötletű, az egész világ érdekességeit, az emberiség minden problémáit felölelő újság. A komoly gondolkodó férfi, az asszony egyaránt talál benne magának való témát, emellett a gyermekvilág tudásszomját és érdeklődését is szolgálja. Nagy, negyven oldal terjedelmű lap, száznál több illusztrációval, köztük sok szép színes érdekes képpel. Tartalma mindent felölel. Számos érdekes elbeszélést, sok tudományos cikket s emellett kacagató illusztrált amerikai stilusu humort is nyújt. Minden tekintetben figyelemre méltó páratlan illusztrált lap ez, amely gazdag tartalomhoz és nagy terjedelméhez képest a legolcsóbb képes újság. Az ára mindössze 10 dinár. Eddig 19 száma jelent meg a lapnak egyre fokozódó érdeklődés mellett A lap kapható az Orientnél s ugyanitt raktáron megszerezhetők a lap összes régebbi számai, úgy hogy akinek valamelyik szám hiányzik, az Orientnél bármikor megkaphatja. Ismételtén ajánlunk a lapot mindenki figyelmébe.

A magyar nemzetgyűlésből
A „Torontál“ tudósítójának távirata

Budapest, okt. 16.

A nemzetgyűlésen a fővárosi törvényjavaslatnál Wolff Károly beszélt. Beszéde során azt mondja: Bárki jöjjön utánunk, a keresztény községi pártnak köszönheti, hogy alkothat, mert mi takarítottuk el a romokat.

A szocialisták oldaláról élénk közbeiktálás: Erről fogunk még beszélni.

Wolff ezután a főváros pénzügyi guzdálkodásáról beszélt, hangoztatva, hogy a keresztény községi párt a nehézségek mellett is biztosítani tudta a közszolgáltatások zavartalanlását és hozzáfoghatott a főváros adósságainak a törlesztéséhez és a pénzügyi egyensúly helyreállításához.

Előkészületek a kamarai pótválasztásokra.

Kijelölték a szavazási helyiségeket

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 17.

A bánági kereskedelmi és iparkamara legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy november 16-ikán pótválasztást ír ki, amikor is betöltik a módosított alapszabályok alapján kreált tagsági tisztségeket. Az előkészületek már előrehaladott stádiumban folynak és rövidesen véglegesen befejeződnek. A választásokat tegnap hivatalosan is kiírták és az erről szóló értesítéseket szétküldték. A körirat a tagságok felosztását, a szavazás ellenőrzésével megbízott bizottságok névsorát és a választási helyét, valamint a szavazati körzeteket ismerteti. Eszerint:

Beeskerek egy kereskedőt, három nagyiparost, öt kisiparost választ rendes tagnak és egy kisiparost póttagnak. Beeskereken a város kereskedői, nagy- és kisiparosai és a beeskereki, valamint a módosi járás gyárosai. A választást ellenőrző bizottság elnöke Jankovity Koszta kereskedő. Alelnöke Vukov Jęfta iparos. Tagjai Merschbacher János kisiparos, Kosztity Petar és Eckstein János gyáros.

Belaerkván egy rendes és egy póttagnak választanak a gyárosok sorából. A szavazás Belaerkván folyik, ahol is a város, valamint a belaerkvai járás nagyiparosai adják le „voksaikat“. A választási bizottság elnöke Risztity Szevetisláv kereskedő. Alelnöke Beker Albert kereskedő. Tagjai pedig Seffer Szava, Rankovity Petar kisiparos és Jankulov Zsiva gyárigazgató.

Vrsacon egy kereskedőt, egy kis- és két nagyiparost választanak rendes tagnak és ugyanannyit póttagnak. Vrsacon kijelölendő helyiségben Vrsac város és a vrsacai, kovini járás kereskedői, kis- és nagyiparosai szavaznak a következő bizottság előtt: Nedelykov Jócó kereskedő el-

nök, Berg Samu kereskedő alelnök, Francity Jócó iparos, Filipovity Pera iparos és Hauser Károly nagyiparos tagok.

Velikakikinda két rendes és két póttagnak delegálhat a nagyiparosok köréből a plenáris ülésbe. A választás Kikindán történik, ahol is a város, a kikindai, novibeeszeji és novakanjizsai járás nagyiparosai szavaznak, a következő bizottság jelenlétében: Bogdanov Markó kereskedő elnök, Jovanovity Szima kereskedő alelnök, Petrovity Alekszander iparos, Fischer Félix malonigazgató és Tucakov Ilija nagyiparos tagok.

Pancevón egy-egy rendes és egy-egy póttagnak választanak a kis- és nagyiparosok sorából. A Pancevón tartandó választásokon Pancevó város, a pancevói, kovacsicai és alibunári járás nagyiparosai vesznek részt. A szavazó bizottság összeállítása a következő: Elnök Tyirilov Isza, alelnök Ziffermayer Ottmar gyáros, tagok: Konyevity Jovan kisiparos, Ludwig Wittmann malomtulajdonos és Pavlovity Pera gyárigazgató.

Ki a legnépszerűbb ember Amerikában.

Ez az izgató kérdés is a walesi herceg amerikai látogatásával kapcsolatban vetődött föl. A Daily News című newyorki lap, a munkába járó lányok kedvence, vetette fel a következő ötletes formában: Kérlekint intézett hölgyolvasóihoz, hogy „ha egy fiatal lány lennél s egyedül ülnél egy vendéglői asztalnál, veled szemben ülne három külön asztalnál Jack Dempsey, Rudolf Valentino és a walesi herceg, mind a három az asztalához invitálna, melyiknek meghívását fogadnád el? — Ezzel érkeztek a válaszok, gépirónók, varrónők és elárusítólányok rajongva indokolták, hogy miért és melyik asztalhoz ülnének. Dempsey asztalához eginkább azért, mert ő amerikai nemzeti hős, Rudolf Valentino asztalához, mert ő a filmekben a férfias fiatalok mintaképe s milyen szép! A walesi herceg asztalához pedig azért, mert ő valódi — herceg. Végeredményben az utóbbi győzött, a legtöbb lány az ő asztalához kíváncsított. De a dolog csattanója az eredmény közzététele után következett be. A lap leköszölte a legtökéletesebb válaszokat s egy napon közölte két lány levelét, akik azt írták, hogy semmi mást nem kívánnak az életből, csak egyszer együtt ülhessenek egy asztalnál Dempseyvel. Másnap meghívót kapott a két lány, amelyben Dempsey löncsré hívja őket a Hotel Pennsylvania éttermébe. A löncsről természetesen óriási cikkben számolt be a lap, a két miss a legirigyeltebb két miss ma Amerikában s a többi sok ezer lány mind azt sajnálja, hogy ő s nem Dempseyt választotta. Közben a walesi herceg el is utazott a birtokára s így Newyorkban végül mégis Dempsey lett a győztes.

Eladó

2 szekrény, zsákok, egy összerakható faskamra, egy kétkerekű kézikocsi, zongora és roletták Veresmartiova (Uri) u 19.

Meteorológia és vasúti szállítás.

Berlin, okt. 17.

Németországban, ahol a tudomány gyakorlati hasznát olyan kitünően ki tudják használni, a fagy miatt előálló óriási veszteségek elkerülésére a meteorológiai és geofizikai intézetek időjárási osztályának szolgálatát használják fel. Ma már annyira fejlett a tudományág és annyira megszervezett ez intézet, hogy megközelítő pontossággal képes az időjárási viszonyokat előre megállapítani. Németországban az intézmények központja a frankfurti egyetem meteorológiai intézete, amely saját észleletei és mindenünnen befutó jelentések alapján közli a bekövetkező időjárást. A német szállítóvállalatok ennek nagy hasznát vették. Ha fagyról szólt a jelentés, az árut nem indították hosszabb utra, hanem raktáron tartották. Így az államvasutak sok bort, burgonyarakományt mentettek meg a biztos fagytól. Viszont enyhe idő jóslása után nyugodtan utnak indították a szállítmányokat. A vasutakon kívül a folyami hajós vállalatok vették hasznát a hivatalosan működő meteorológiai intézet jelentéseinek. Ez intézet működését évek óta folytatja — tisztán a fentvázolt hivatással. Az intézet fagytanácsait e hó 15-től kezdve adja ki.

Mi — sajnos — ez intézmény kihasználásának lehetőségétől távol állunk. Mindenekelőtt hol vannak meteorológiai állomásaink s azokban működő tapasztalt szakembereink, hol eddigi észleleteink? Vannak-e a vasutnak fagymentes raktárai a vizsztatartott megvédendő áru számára, van-e kellő számú kocsija és moz-

donya, hogy az utnak indított áru idejében érkezék meg a fagy elől rendeltetési helyére, s főleg van-e megbízható, tanult és lelkiismeretesen figyelmes személyzete arra, hogy a beérkező időjárási jelentések alapján az árukkal szükséges védelmi intézkedéseket megtegye?

TÖZSDE

Oktober 16.

Beograd. (Zárlat.) London 319-50, Milánó 309-50, Prága 211, Páris 374-50, Newyork 70-75, Genf 1366-50, Wien 010, Budapest 009, Bukarest 309-50.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 123 és háromnegyed, Budapest 67 és fél, Newyork 521, Milánó 2270, Prága 1547 és fél, Wien 73 és fél, Varsó 100, Szófia 380, Bukarest 275, Beograd 735, London 2339, Páris 2695.

Budapest. (Zárlat.) Beograd 1077—1083, dinár 1057—1078, Milánó 3342—3362, Newyork 76870—77270, Páris 3977—4007, Prága 2273—2295, Bécs 10845—10905.

Az értékpapírpia.

Árak 1000 koronákban — Zárójelben a legutóbbi záró árfolyamok.)

Angol-Magyar	(46)	46
Magyar Ált. Hitel	(548)	446
Pesti Magy. Keresk.	(1185)	1150
Leszám. és Pénzv.	(72)	64.5
Pesti Hazai	(3495)	3050
Hermes váltóüzlet	(39)	31
Salgótarjáni	(550)	350
Rimamurányi	(152)	117
Égisz	(26)	40
Dél cukor	(500)	460

Felelős szerkesztő távol, a szerkesztésért felel JUHÁSZ FERENC.

ad. 5788—924. sz.

2084

Hirdetmény.

A Gornjamuzsija és belablátói vicinális ut között levő hid kijavítása céljából a szóbeli árlejtés 1924 evi október hó 25-én délelőtt 11 órakor fog megtartatni a velikibecskereki szolgabírósnál. A költségvetési összeg 7300 dinár. Óvadék 10%.

A költségvetés és a feltételek naponta délelőtt a főszolgabírói hivatalban betekintheők

Velikibecskerek, 1924 október 13.

Főszolgabíró

Eladó jókarban levő

szalongarnitura.

Megtekinthető: BERGENTHÁL szállítónál, Etvesova (Magyar) u. 7.

Krumenacker István

nyug. vasúti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálatát és vasúti szállításból eredő mindennemű visszereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

A kiadóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

Háztelkek eladók!

A város közepén, Dalmatinszka (Keve) u. 22. sz. a. levő 4 holdas kert kisebb nagyobb parcellákban eladó Bővebbet Balogh Pal timár, Karadjordjev trg (Vásártér) 10. sz.

Elsőrendű szlovén és bereмени

MESZET,

legjobb minőségű száraz retortafaszén, beoćini portland cementet szállít

Révai Adolf, Subotica.

Telefon 551.

2009

Három új MOTOREKE

Puch-Excelsior és Fiat Excelsior gyártmányu. három és hat ekevasall és a hozzá tartozó szerszámmal együtt, mint ahogy a gyárból eredetileg érkeztek, olcsón és kedvező feltételek mellett eladó. Érdeklődni lehet: Szappan- és Gyertyagyárnál V. Becskerek.

Red Oil Company

Braća Komlós

Velikibecskerek.

Iroda: Pupinova (Árpád) u. 4.
Telefonszám 135.

Ajánl raktárról azonnali szállításra a legolcsóbb napiáron: benzint, petróleumot, gép- s hengerolajokat, kocsikenőcsőt, valódi angol gepcsizjat, zsákokat, ponyvát, zsineget. 1797

Zsákkölcsönző intézet. Kérjen árajánlatot.

Telefonszám 21. Alapított 1846.

Pleitz Fer. Pál
Veliki Becskerek, Obilčeva (Zapolya) u. 2. sz.
Könyvnyomdája

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatványraktár. Tömöntöde. Könyvkötészet. Ruggyantabélyegzőgyártás.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Becskerek.

Kiadja Pleitz Fer. Pál